

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Kladně rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Zelenkovou ve věci

žalobkyně: **LEGAL INKASO s.r.o.**, IČO 06997813
sídlem Jankovcova 1569/2 c, 170 00 Praha - Holešovice
zastoupená advokátem Mgr. Matoušem Hrabalem
sídlem Klimentská 1246/1, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **J. Ch.**, narozená
bytem Kladno

zaplacení 8 280 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 6 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 6 000 Kč od 26. 11. 2020 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Co do částky 2 280 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 6 000 Kč od 26. 11. 2020 do zaplacení se žaloba zamítá.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v částce 1 295 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se u zdejšího soudu domáhala zaplacení zápůjčky ve výši 6 000 Kč a poplatku za zpracování žádosti a poskytnutí zápůjčky ve výši 2 280 Kč. To vše s odůvodněním, že mezi právním předchůdcem žalobkyně a žalovanou byla uzavřena smlouva o zápůjčce, žalovaná ale poskytnutou zápůjčku nevrátila a nezaplatila ani další sjednané nároky.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Králová.

2. Žalovaná se ve věci nevyjádřila, stejně tak se nevyjádřila ani k výzvě soudu, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, ačkoli byla poučena, že v opačném případě bude soud předpokládat, že s takovým postupem souhlasí. Proto soud se souhlasem žalobkyně věc rozhodl podle § 115a o. s. ř. bez jednání na základě předložených listinných důkazů.
3. Z předložené smlouvy o zápůjčce ze dne 26. 10. 2020 bylo zjištěno, že právní předchůdce žalobkyně Fair Credit Czech s.r.o. poskytl žalované zápůjčku ve výši 6 000 Kč. Zápůjčka byla splatná do 25. 11. 2020. Smlouva byla uzavřena v elektronické podobě tak, že žalovaná se nejprve elektronicky registrovala jako zájemce o půjčku vyplněním formuláře na internetových stránkách www.teticka.cz. V rámci toho vyplnila své identifikační údaje.
4. Pod takto získanou elektronickou identitou pak elektronicky (kliknutím) vybrala požadovanou částku a vyjádřila i souhlas se smluvními podmínkami na předem připraveném předtisku smlouvy a obchodních podmínek. Z předložených dokumentů to samo o sobě nevyplývá, nicméně výplata finančních prostředků dne 26. 10. 2020 byla prokázána potvrzením banky právního předchůdce žalobkyně o vyplacení peněz na účet, který žalovaná ve smlouvě uvedla. Tím byla potvrzena totožnost osoby, která registraci provedla, jakož i skutečnost, že podle sjednaných podmínek převzala půjčenou částku, jinak by totiž žalobkyně neměla důvod konkrétní osobě peníze zasílat a žalovaná neměla důvod peníze přebírat, zejména pokud sama žalovaná nic netvrdila o jiném důvodu či o jiných podmínkách pro převzetí peněz v daném místě a čase. Je tedy zřejmé, že důvodem plnění byla v dokumentaci popsána půjčka. Samotná (zcela anonymní) registrace (elektronická identita) by naproti tomu pro uzavření smlouvy právě se žalovanou nepochybně v dostatečné míře nesvědčila, stejně jako tvrzené (a jinak nedoložené) uzavření smlouvy kliknutím.
5. Žalovaná se kromě jistiny zápůjčky zavázala zaplatit poplatek za zpracování žádosti a poskytnutí zápůjčky ve výši 2 280 Kč. Pro případ prodloužení s vrácením zápůjčky se žalovaná zavázala zaplatit nároky, které nejsou předmětem žaloby.
6. Podle smlouvy o postoupení pohledávek, seznamu postoupených pohledávek a oznámení o postoupení pohledávky byla uvedená pohledávka postoupena na žalobkyni.
7. Žalovaná netvrdila, a ani jinak to v řízení nevyšlo najevo, že by podle uzavřené smlouvy zápůjčku žalobkyni nebo jeho právnímu předchůdci vrátila, soud proto vycházel z toho, že zápůjčka (v celém rozsahu) zaplacená nebyla.
8. Podle § 2390 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále jen o. z.) přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu, vznikne smlouva o zápůjčce. Při peněžité zápůjčce lze podle § 2392 odst. 1 o. z. ujednat úroky.
9. Smlouva o zápůjčce ke své platnosti nevyžaduje písemnou formu právního jednání, lze ji tedy uzavřít v libovolné formě (§ 559 o. z.). Proto se soud nezabýval tím, zda smlouva byla uzavřena elektronicky v písemné formě alespoň v souladu s § 562 o. z. Patrně nebyla, neboť ani podle tvrzení žalobkyně nebyly využity žádné elektronické služby důvěryhodné identifikace a autentizace žalované (v úrovni vysoké či alespoň značné) v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 (Nařízení eIDAS). Z předložených dokumentů také nevyplývá, že by k danému právnímu jednání došlo v elektronickém systému, v němž jsou záznamy prováděny systematicky a poslopně a jsou chráněny proti změnám. Z hlediska § 561 o. z. je také zřejmé, že smlouva nebyla žalovanou elektronicky podepsána, a to nejen kvalifikovaným elektronickým podpisem (podle čl. 25 Nařízení eIDAS), ale ani některou z nižších úrovní elektronického podpisu (uznávaným či jen zaručeným elektronickým podpisem).
10. V daném případě nicméně není pochyb o tom, komu a za jakých podmínek byly finanční prostředky zapůjčeny, finanční prostředky převzala žalovaná, nedostatek písemné formy není relevantní.

11. Protože žalovaná zápůjčku ve sjednané lhůtě nevrátila, shledal soud žalobu co do nesplacené jistiny zápůjčky po právu a uložil žalované povinnost dlužnou částku žalobkyni, na kterou byla pohledávka podle § 1879 a násl. o. z. postoupena, zaplatit.
12. Dále soud žalované uložil povinnost zaplatit zákonný úrok z prodlení podle § 1968 a § 1970 o. z. ve spojení s nařízením vlády č. 351/2013 Sb. Ve zbytku ale soud žalobu zamítl.
13. Smlouva byla uzavřena zapůjčitelem jako podnikatelem a vydlužitelem jako spotřebitelem (§ 420 a § 1810 a násl. o. z.), s ohledem na formulářový typ smlouvy a připojené obchodní podmínky je zjevné, že se jedná o smlouvu adhezní ve smyslu 1798 o. z., u níž neměla žalovaná jako vydlužitel možnost jednat o konkrétních parametrech smlouvy či obchodních podmínek.
14. Uvedená právní úprava však nestojí v novém občanském zákoníku osamoceně, v první řadě je třeba přihlížet k přirozenoprávním principům upraveným v § 1 až 8 o. z. Je třeba chránit dobré mravy a veřejný pořádek a neposkytovat ochranu zjevně nemravnému a nepoctivému jednání, a to i v případech, kdy se této ochrany výslovně dotčená osoba nedovolává (§ 547 o. z.).
15. Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek.
16. Naproti tomu podle § 580 o. z. je neplatné právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Podle § 586 o. z. je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba. Nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné.
17. Podle § 1800 odst. 2 o. z. obsahuje-li smlouva uzavřená adhezním způsobem doložku, která je pro slabší stranu zvláště nevýhodná, aniž je pro to rozumný důvod, zejména odchyluje-li se smlouva závažně a bez zvláštního důvodu od obvyklých podmínek ujednávaných v obdobných případech, je doložka neplatná. Vyžaduje-li to spravedlivé uspořádání práv a povinností stran, soud rozhodne obdobně podle § 577.
18. Podle § 577 o. z. je-li důvod neplatnosti jen v nezákonném určení množstevního, časového, územního nebo jiného rozsahu, soud rozsah změni tak, aby odpovídal spravedlivému uspořádání práv a povinností stran; návrhy stran přitom vázán není, ale uváží, zda by strana k právnímu jednání vůbec přistoupila, rozpoznala-li by neplatnost včas.
19. Z uvedeného vyplývá, že podle nového občanského zákoníku je ingerence soudu do soukromoprávních ujednání stran striktně vázána na míru, v jaké jsou chráněné zájmy (dobré mravy, účel zákona a veřejný pořádek) ujednáním stran dotčeny. Je-li porušení uvedených zájmů „zjevné“, jde o neplatnost absolutní a soud je povinen zakročit z úřední povinnosti podle § 588 o. z., tedy i bez námítky (návrhu) poškozené strany ve smyslu § 580 a 586 o. z., resp. § 2051 o. z. V případě adhezních smluv se stejným způsobem posoudí všechny „zvláště nevýhodné doložky“, včetně ujednání o smluvní pokutě, která je typickým vedlejším (zajišťovacím) ujednáním smlouvy (§ 18a zákona o spotřebitelském úvěru).
20. Ze stejných principů vychází při ochraně spotřebitele i judikatura Soudního dvora EU. České právo je v tomto směru částečně transponovanou směrnicí č. 93/13/EHS. Základní povinností členského státu EU je zamezit zneužívajícím klauzulím, tyto nejsou pro spotřebitele závazné. Tento postulát směřuje i k národním soudům a k jejich povinnosti volit v rámci národního práva eurokonformní výklad tak, aby uvedeného účelu bylo dosaženo - viz např. rozhodnutí ve věci Radlinger (C-377/14), nebo Pohotovost' (C-76/10).
21. Podle § 1802 o. z. mají-li být u adhezní smlouvy plněny úroky a není-li jejich výše ujednána, platí dlužník úroky ve výši stanovené právním předpisem. Nejsou-li úroky takto stanoveny, platí

dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.

22. Tuto úpravu ale také nelze ze shora uvedených důvodů v dané věci použít. Soud je povinen posoudit platnost zneužívající klauzule z úřední povinnosti (i bez námitky žalovaného) a není oprávněn provést jakoukoli moderaci takového ujednání.
23. Ve světle shora uvedených skutkových zjištění má soud za to, že ujednání stran o poplatku za poskytnutí zápůjčky je ve skutečnosti ujednáním o úroku, tedy o civilním plodu peněz, neboť se jedná o jedinou platbu za jejich dočasné poskytnutí. Ujednání o výši tohoto úroku je ale absolutně neplatné podle § 588 o. z., neboť se zjevně přičí dobrým mravům. Úrok ze zá půjčky či úvěru je obecně možný (v komerčních vztazích obvyklý), nelze však tolerovat tzv. lichovní smlouvy. Zvýšená rizikovost poskytování půjček a úvěrů na nebankovním trhu není sama o sobě důvodem, pro který by úvěry měly být poskytovány se stále vyšší úrokovou sazbou, byť nejrůznějším způsobem zakuleno pod různými „úplatami“, „poplatky“, „odměnami“ apod., popř. pod smluvními pokutami, nýbrž důvodem, pro který by úvěr (půjčka) neměl být poskytován vůbec.
24. Soud má zato, že v rozmezí dvoj či troj násobku obvyklých sazeb bank (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 33 Odo 234/2005), je třeba se přidržit dolní hranice, zejména jde-li o spotřebitelské či adhezní smlouvy, u kterých lze v konfrontaci s aktuální situací zadlužování obyvatel (zjevné z úřední činnosti soudu) uvažovat o hranicích ještě nižších. Respektování smluvní autonomie stran musí mít určité meze a v konečném důsledku se judikatura nemůže vyhnout jasné definici limitů zjevného porušení obecných zájmů, pokud ani ve vztahu ke spotřebitelům dosud nejsou stanoveny uvedeným zákonem ani jiným právním předpisem.
25. Celkový úrok ve výši 25-30 % ročně (jako dvojnásobek obvyklých úroků bank) jako limitní sazba úroku předmětné hotovostní půjčky se tak soudu jeví jako skutečné maximum, jehož překročení je důvodem pro zásah soudu z úřední povinnosti. V daném případě činil poplatek částku 2 280 Kč při zapůjčení částky 6 000 Kč, tedy 38 % ze zapůjčené částky na dobu 1 měsíce, což odpovídá ročnímu úroku ve výši 456 %, RPSN činila dokonce 4 933,41 % %. Proto soud návrh žalobkyně na zaplacení poplatku zcela zamítl, pro rozpor daného ujednání s dobrými mravy a jeho absolutní neplatnost.
26. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu tak, že přiznal žalobkyni, jež byla v řízení úspěšná z 62 %, nárok na náhradu nákladů řízení v tomto poměru z částky 2 089 Kč. Tyto náklady sestávají ze zaplaceného soudního poplatku v částce 1 000 Kč a nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1 a § 14b vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (dále jen „a. t.“) z tarifní hodnoty ve výši 8 280 Kč sestávající z částky 200 Kč za každý ze tří úkonů právní služby realizovaných před podáním návrhu ve věci včetně tří paušálních náhrad výdajů po 100 Kč dle § 14b odst. 5 písm. a) a. t. a daň z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 900 Kč ve výši 189 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné (§ 202 odst. 2 o. s. ř.).

Nebude-li povinnost stanovená tímto rozhodnutím splněna dobrovolně, lze navrhnout výkon rozhodnutí (exekuci).

Kladno 12. října 2021

JUDr. Dana Zelenková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Králová.